

4. juni 2026

FM2026/89

Forslag til Inatsisartutbeslutning om at Naalakkersuisut pålægges at iværksætte en uvildig udredning af omstændighederne omkring flytning af beboerne i Illorsuit, med henblik på at sikre retssikkerhed hos de berørte tidligere beboere. Udredningen skal offentligt fremlægges til foråret 2027.

(Medlem af Inatsisartut Aki-Matilda Høegh-Dam, Naleraq)

Først vil vi fra Siumut takke medlem af Inatsisartut Aki-Matilda Høegh-Dam for Naleraqs forslag.

Vi takker forslagsstilleren for at have pålagt Naalakkersuisut at tage dette meget vigtige spørgsmål op.

Vi vil opfordre til, at man anvender den korrekte betegnelse, da det udtryk, som forslagsstilleren bruger om Illorsuarmiuts forflyttelse, ikke anvendes som en officiel betegnelse. Den korrekte betegnelse, der anvendes, er nemlig "midlertidigt evakuerede". Som begrundelse for, at de ikke anses for at være forflyttede, anføres det fra Naalakkersuisut, at de fortsat kan tage til Illorsuit og opholde sig der på baggrund af deres ejendomsret, men at bygden ikke officielt er genåbnet, fordi Beredskabskommissionen ikke har anbefalet, at bygden kan genåbnes, og fordi Naalakkersuisut har fulgt denne anbefaling.

Beredskabskommissionen har i forlængelse af sit møde den 11. november 2022 behandlet sine anbefalinger.

Beredskabskommissionen har vurderet, at GEUS' undersøgelser af risikoen for fjeldskred ikke overordnet har ændret de samlede risikovurderinger, som blev fremlagt i den endelige rapport om alvorlige fjeldskredsrisci i Grønland. Det blev dog efterfølgende anført, at arbejdet skulle fortsætte, og Beredskabskommissionen anbefalede derfor, at de vurderinger vedrørende viden om beredskabssagen, som Naalakkersuisut tidligere havde taget til efterretning, fortsat skulle fastholdes. Dette medfører, at de eksisterende anbefalinger vedrørende Illorsuit og andre risikoområder i Karratfjorden fortsat opretholdes. Overvågningsudstyret består af tre kameraer til overvågning af bevægelser i fjeldoverfladen, en seismograf og meteorologiske måleinstrumenter. Der arbejdes på, at overvågningsudstyret løbende skal måle udviklingen i de ustabile fjeldskrånninger "Karrat 1", "Karrat 2" og "Karrat 3" ved Umiammakku Qaqaat nær området, hvor skredet fandt sted i 2017. Det var planlagt, at overvågningsudstyret skulle udvides i sommeren 2023, og det blev oplyst, at kommunikationsudstyret også skulle styrkes. Tilsvarende overvågningsudstyr, som skulle måle den ustabile fjeldskrånning øst for Kigarsima i Kangerluarsuk, var planlagt installeret i sommeren 2023.

Senere, i marts 2023, meddelte Naalakkersuisut, at resultaterne af den seneste undersøgelse af farlige fjeldskred, baseret på 19 lokaliteter, viste, at risikoniveauet ikke længere var lige så alvorligt som tidligere. Der skulle dog udarbejdes en tilpasset overvågnings- og varslingsordning, og der blev dengang afsat 9 millioner kroner til arbejdet over en toårig periode, hvorefter den pålagte opgave skulle være afsluttet.

Men siden da har vi blot måttet vente på at høre om sagens fremdrift, og det er det næste punkt.

Vi fra Siumut støtter fuldt ud, at Illorsuarmit igen kan vende tilbage til deres hjemsted. Vi følger løbende arbejdet i Illorsuarmit's forening, blandt tidligere beboere i Illorsuit og blandt de forskellige aktører, der arbejder med forhold vedrørende Illorsuit, og vi bliver også løbende orienteret. Sammenlignet med situationen i 2017 er forholdene i dag ikke længere på det højeste risikoniveau, og der er gennemført mange grundige undersøgelser. Derfor mener vi fra Siumut, samtidig med at vi støtter det fremsatte forslag, at Naalakkersuisut i overensstemmelse med deres allerede eksisterende forpligtelser fortsat bør gennemføre yderligere undersøgelser, da der nu er gået lang tid siden de seneste oplysninger blev fremlagt. Vi er enige i, at da Selvstyret deltager i Beredskabskommissionens sammensætning, og da Naalakkersuisut samtidig har interesser i den beslutning, som anbefaler, at der ikke sker tilbageflytning, bør nye vurderinger af undersøgelserne foretages af en instans uden tilknytning til sagen for at undgå interessekonflikter.

Vi har dog tidligere gentagne gange understreget, at undersøgelser fortsat vil være nødvendige, og at alle beredskabsmæssige sikkerhedsforanstaltninger og beskyttelsesforanstaltninger bør udvikles, etableres og implementeres i samarbejde med staten. På den måde ønsker vi at bidrage til det højest mulige niveau af sikkerhed og beredskab for borgerne.

Jeg hørte også personligt som Naalakkersuisoq i juni 2017 på skolen i Uummannaq, med mange mennesker som tilhørere, løftet til borgerne: Vi vil genopbygge bygden. Derfor har vi stor forståelse for borgernes utålmodighed og støtter fra Siumut deres ønske om at vende tilbage til deres elskede hjemsted, til de smukke omgivelser og til et område rigt på ressourcer.

Må en god ånd herske, så arbejdet her kan foregå ved at lytte til, forstå, bane vej for og støtte de mennesker, der vender hjem til deres bygd, ønsker at vende hjem, ønsker at skabe erhverv og ønsker at vende tilbage til deres hjem.

Med disse bemærkninger fra Siumut anbefaler vi, at forslaget videresendes til det relevante udvalg.

Erik Jensen, Siumut.